

Avaluació transversal dels estudis de Turisme

*a la Universitat de Barcelona, la Universitat Autònoma de Barcelona
i la Universitat de Vic*

INTRODUCCIÓ

A Catalunya la titulació de Turisme s'imparteix a vint escoles, la majoria de les quals són adscrites a una universitat. En aquest sentit, totes les universitats públiques imparteixen aquest ensenyament, i a més cal afegir la UVic, la UOC i la URL. Durant el programa d'avaluacions 2001 s'han valorat sis d'aquests ensenyaments: l'Escola Universitària d'Hoteleria i Turisme CETT de la Universitat de Barcelona, l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera de la Universitat Autònoma de Barcelona, Turisme Terres de Lleida i Turisme de Manresa i Pirineus de la Universitat de Lleida, l'Escola Universitària de Turisme de la Universitat de Girona, i, finalment, la Facultat d'Empresa i Comunicació de la Universitat de Vic. En el moment d'editar aquest informe es disposa de tres avaluacions acabades (les escoles de Turisme de la Universitat de Barcelona, de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Universitat de Vic); la resta d'avaluacions sortiran en el proper informe d'AQU Catalunya.

Per desenvolupar aquest procés es va constituir una comissió de treball formada per representants de les facultats de Turisme i per personal tècnic d'AQU Catalunya, que va adequar la metodologia d'avaluació als ensenyaments de Turisme.

Per a l'avaluació es van constituir comitès d'avaluació interna (CAI) formats per representants dels òrgans directius dels ensenyaments, professorat, estudiantat i personal d'administració i serveis. D'altra banda, els comitès d'avaluació externa (CAE) han estat formats per persones expertes del món acadèmic, professionals del Turisme i experts i expertes en avaluació, molts dels quals ja havien participat en altres processos d'avaluació.

El desenvolupament de l'avaluació s'ha dut a terme segons els criteris establerts per l'Agència. El fet que siguin centres adscrits (centres la titularitat dels quals no correspon a la universitat a la qual s'adscriuen) ha

dificultat el procés de recollida de dades, especialment les relacionades amb l'accés i la demanda, per la qual cosa es recomana que s'estableixin procediments de gestió de dades que resolguin aquesta problemàtica.

CONTEXT INSTITUCIONAL

La formació turística en l'àmbit estatal parteix de la dècada de 1960 i coincideix amb el boom turístic espanyol. El primer títol fou el TET (Tècnic d'Empreses Turístiques), impartit a l'Escola Oficial de Turisme així com en altres centres no oficials reconeguts per l'antic Ministeri d'Informació i Turisme. L'any 1980, l'entrada en vigor del Reial decret 865 regulava un nou ensenyament anomenat TEAT (Tècnic en Empreses d'Activitats Turístiques). A aquest nou títol se li va atorgar un nivell acadèmic equivalent a una diplomatura, però la seva obtenció depenia de la superació de la revàlida un cop finalitzats els estudis.

A partir d'aquell moment, el nombre d'escoles i centres adscrits a les escoles va començar a créixer de forma progressiva i desordenada, i l'únic element de control de qualitat era l'anomenada revàlida. Aquesta situació va provocar un altre canvi, i amb el RD 259/1996 sobre la incorporació a la universitat dels estudis superiors de Turisme, es passà a dependre de la normativa universitària amb la corresponent homologació de la diplomatura de Turisme. Aquest Reial decret va reconèixer la plena igualtat de dret entre els actuals professionals TEAT i els futurs diplomats i diplomades en Turisme.

Catalunya ha estat una de les comunitats pioneres pel que fa a la formació turística, juntament amb les Balears, Canàries, València i Madrid. Cal destacar, però, la proliferació de centres que imparteixen TEAT, la majoria dels quals, a partir del RD 259/1996, van buscar l'adscripció a una universitat catalana.

Tot i els esforços legals per a la seva homogeneïtzació i per donar-hi rang d'estudis universitaris, continua havent-hi una gran dispersió de centres i encara n'hi ha que no han estat adscrits a cap universitat. Aquesta trajectòria problemàtica i difusa ha creat un context d'actuació complex i de certa confusió en l'àmbit de l'ensenyament universitari (que es veurà en l'apartat «Perfil de formació»).

A aquesta proliferació de centres de formació dels darrers anys, cal afegir-hi la formació en Turisme des dels cicles formatius i des dels centres que imparteixen formació continuada. Tot això dibuixa un panorama que no ajuda gens a clarificar el valor afegit de les diplomatures de Turisme en relació amb els cicles formatius i amb altres diplomats i diplomades que hagin cursat formació de postgrau en àmbits del Turisme.

Tot i l'interès indubtable d'una titulació d'aquesta temàtica, atesa la rellevància econòmica i social d'aquest sector, es constata una falta de valoració i poc reconeixement de què és el que pot fer o sap fer un tècnic de Turisme. Un altre element que cal destacar, sens dubte associat a l'anterior, és la forta davallada de l'alumnat que accedeix a Turisme, davallada més gran que en altres diplomatures.

L'Escola Universitària d'Hoteleria i Turisme CETT (d'ara endavant CETT), de la UB, és, de les tres escoles, la que té una trajectòria més llarga, ja que fa més de 30 anys que imparteix formació. Té més de 1.300 persones matriculades i cada any se'n graduen unes 130, i és l'ensenyament amb més alumnat de turisme (un 30% del total), tot i que ha disminuït molt els darrers anys. L'Escola disposa de diversos seus d'aplicació: l'Hotel Alimara, Viatges Century, CETT Consultors i el Restaurant del Parlament de Catalunya. El CAE valora molt positivament aquesta concentració de les seus d'aplicació, on és obligatori realitzar un dels tres pràcticums, ja que afavoreix la identificació de l'alumnat amb el centre i la tutorització de les pràctiques, alhora que possibilita la compaginació per part del professorat de l'activitat professional i docent, fet que el manté fortament vinculat a la realitat del sector.

Pel que fa a l'Escola Universitària de Turisme i Direcció Hotelera de la Universitat Autònoma de Barcelona (d'ara endavant EUTDH), tot i ser una escola jove (1997), ha tingut una bona evolució i podem dir que ha consolidat la seva presència dins la formació de Turisme. Això és evident tant pel que fa a l'evolució de les taxes d'accés –que s'han mantingut estables tot i la forta davallada d'alumnat que han tingut els estudis de Turisme–, com per la qualitat de l'estudiantat, que ha millorat els darrers anys. Tant el CAI com el CAE coincideixen a valorar com a decisiva en aquesta bona trajectòria la situació de l'escola dins el campus de la UAB, que, a part de fer-la beneficiària dels serveis del campus (biblioteques, copisteria, restaurants, etc.), esdevé un factor amb forta capacitat d'atracció d'alumnat, fet també reconegut per part de l'alumnat. L'escola té un total de 520 persones matriculades i en gradua cada any unes 80. El fet que es tracta d'uns estudis privats de dimensions reduïdes permet rapidesa en la presa de decisions i alhora una atenció a l'estudiantat molt personalitzada.

Finalment, l'Escola de Turisme de la Universitat de Vic és, de les tres, la més jove (va iniciar l'activitat el curs 1998-1999). La comarca d'Osona té un potencial turístic de gran interès, i la UVic va decidir apostar per contribuir a la formació de capital humà especialitzat. La titulació s'imparteix a la Facultat d'Empresa i Comunicació, on conviu amb sis titulacions més de l'àrea de les Ciències Socials (la diplomatura de Ciències Empresariales, Administració i Direcció d'Empreses, Publicitat i Relacions Públiques, etc.) la qual cosa fa que es puguin aprofitar moltes sinergies quant a recursos humans i infraestructures. L'Escola té un total de 50 persones matriculades i cada any se'n graduen unes 20. Aquest nombre reduït d'alumnat suposa un problema seriós per a la titulació, que provoca tant dificultats econòmiques com organitzatives i acadèmiques. En aquest sentit, el CAE apunta la possibilitat d'oferir una doble titulació entre Turisme i una de les altres ofertes a la Facultat d'Empresa i Comunicació per tal d'augmentar l'atractiu envers l'alumnat i aprofitar millor els recursos docents. Tanmateix, aspectes derivats d'aquesta situació, com ara la personalització del tracte a l'alumnat, la disponibilitat de tutors i tutores al llarg de tota la carrera, la qualitat dels serveis i la motivació del professorat fan que el millor agent de promoció sigui el mateix alumnat.

Taula 1. Dades generals de la UB, la UAB i la UVic. Curs 1998-1999

	CETT, UB	EUTDH, UAB	Turisme, UVic
Alumnat de l'ensenyament	1.338	520	50
Alumnat de l'ensenyament a tot Catalunya*	4.491	4.491	4.491
Total d'alumnat matriculat a la universitat	54.860	32.906	3.954
Alumnat de cicle curt a la universitat	12.539	5.668	3.344
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de la mateixa universitat	2,4	1,6	2,8
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de cicle curt de la mateixa universitat	10,8	9,2	2,8
Percentatge d'alumnat de la titulació respecte al total d'alumnat de la titulació a Catalunya	29,8	11,34	2,1

* Dades de la UB, la UAB, la UPF, la UDG (6 centres), la UdL (3 centres) i la UVic.

Pel que fa a la posició estratègica, les tres escoles tenen elements diferenciadors. CETT gaudeix d'un ampli reconeixement en el sector del turisme, especialment a Barcelona, però també a Catalunya; un dels altres aspectes destacats són les bones relacions amb la Universitat de Barcelona. Pel que fa a l'EUTDH, destaca molt positivament la seva ubicació al campus de la UAB. I, finalment, l'Escola de la UVic, tot i els problemes de matrícula, està ben acollida pel context socioeconòmic i pel fort potencial turístic de la comarca d'Osona. D'altra banda, el CAE ressalta el potencial dels estudis a causa del tracte personalitzat i l'alta qualitat dels serveis i el professorat.

Un aspecte coincident en les tres titulacions avaluades és el compromís per la qualitat; les tres han estat

acreditades en aquest sentit: CETT i l'EUTDH per les normes ISO i la UVic pel sistema TEDQAL (Qualitat d'Educació Turística), més enfocat a l'encaix en el mercat econòmic.

L'ACCÉS A L'ESTUDI

Pel que fa a les característiques de l'accés de l'alumnat, el primer que destaca és que entre el 75% i el 88% de les persones matriculades són dones, situació que sustenta la hipòtesi que aquests estudis, tot i estar enfocats a la gestió, no tenen encara aquesta imatge i no resulten tan atractius per als homes com altres estudis dirigits en aquest sentit, com per exemple les Ciències Empresarials.

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

Titulació	Via accés PAU				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
CETT, UB	nd	nd	nd	nd	nd
EUTDH, UAB	-	-	5	5,9	5,8
Turisme, UVic	-	-	5	5	5

	Via accés FP				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
CETT, UB	nd	nd	nd	nd	nd
EUTDH, UAB	-	-	5	5	5
Turisme, UVic	-	-	5	5	5

Nd: dades no disponibles

Pel que fa a la via d'accés, més de dues terceres parts provenen de batxillerat i la majoria dels que no ho fan per aquesta via procedeixen de l'FP. En el cas de l'Escola de Turisme de la Universitat de Vic, però, destaca la incorporació d'alumnat procedent d'altres titulacions o que no tenen les PAU (el 43% davant del 36% via PAU).

Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

	Places ofertes	Demanda global	Ràtio demanda / oferta	Demanda en 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	Altres	
CETT, UB	360	nd	nd	nd	nd	296
EUTDH, UAB	160	171	106,8%	119	52	164
Turisme, UVic	50	26	52%	15	11	25

Places ofertes a Catalunya en universitats públiques (2000-2001): 1.631.

Demanda en primera opció a Catalunya (2000-2001): 1.125.

Nd: dades no disponibles.

Pel que fa a CETT, el nombre de persones matriculades ha passat de 378 el curs 1997-1998 a 225 el curs 2001-2002. Si bé el descens de la matrícula ha estat considerable, CETT és, com s'ha dit, l'escola de Turisme amb més alumnat matriculat de Catalunya (el 30%). El CAI atribueix aquest descens a l'excés d'oferta de places de Turisme i a la davallada demogràfica de la població universitària, cosa que no sembla preocupar en excés el CAI, ja que gràcies a la

seva estructura, poden ajustar el nombre de places a les exigències del mercat formatiu. A parer del CAE, caldria fer, però, una anàlisi més aprofundida de les causes del descens en aquests estudis que permetés establir polítiques de captació ben fonamentades, ja que la davallada de la demanda no ha estat tan forta en altres diplomatures o, fins i tot, en altres escoles de Turisme.

Taula 4.1. Distribució de l'alumnat de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	1998-1999			1999-2000			Via d'accés PAU (%)		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
CETT, UB	665	27,2	6	64,2	31,2	4,3	56,9	30,7	12,4

Titulació	1998-1999			1999-2000			Via d'accés FP (%)		
	[5-7]	[7-8]	>8	[5-7]	[7-8]	>8	[5-7]	[7-8]	>8
CETT, UB	57,3	32	10,7	58,3	33,3	8,3	47,6	42,8	9,5

Pel que fa a la UAB, les dades mostren una demanda que supera lleugerament l'oferta, fet clarament destacable atesa la davallada de la demanda que han sofert aquests estudis de manera generalitzada en la resta d'escoles. Cal afegir que, a més, la qualitat de l'alumnat ha millorat substantivament: la major part de l'estudiantat ha escollit la titulació com a primera opció i les notes d'accés han millorat. Així, el percentatge d'alumnat de les PAU amb una nota superior a 7 ha passat del 5,6% el curs 1998-1999 al 18% el curs 2000-2001.

Taula 4.2. Distribució de l'alumnat de primer curs per notes i vies d'accés. Cursos 1988-2001

Titulació	Via d'accés PAU (%)								
	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	[5-6)	[6-7)	>7	[5-6)	[6-7)	>7	[5-6)	[6-7)	>7
EUTDH, UAB	54,4	40	5,6	35,9	55,5	8,5	33,3	48,6	18

Titulació	Via d'accés FP (%)								
	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	[5-7)	[7-8)	>8	[5-7)	[7-8)	>8	[5-7)	[7-8)	>8
EUTDH, UAB	52,4	38,1	9,5	53,8	46,2	-	54,5	40,9	4,5

L'Escola de Turisme de la Universitat de Vic té alumnat procedent principalment de la comarca d'Osona i de les comarques veïnes (Vallès Oriental, Ripollès i la Selva). El principal repte de l'Escola és, com ja s'ha assenyalat, la captació d'alumnat. Tanmateix, el CAE subratlla, tot i aquesta situació d'entrada, l'alta identificació que l'alumnat estableix amb l'Escola durant els seus estudis. Les notes de tall són baixes,

clarament condicionades per la situació de forta competència entre centres a Catalunya. Pel que fa a la qualitat de l'accés, la meitat de l'estudiantat ha escollit l'Escola com a primera opció, i pel que fa a les notes d'accés, no han sofert variació els últims tres cursos, si bé s'observa una davallada de l'alumnat amb qualificacions entre 6 i 7 el curs 2000-2001.

Taula 4.3. Distribució de l'alumnat de primer curs per notes i vies d'accés. Cursos 1988-2001

Titulació	Via d'accés PAU (%)								
	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	[5-6)	[6-7)	>7	[5-6)	[6-7)	>7	[5-6)	[6-7)	>7
Turisme, UVic	57,1	38,1	0,8	66,7	33,3	0	75,6	14,3	7,1

Titulació	Via d'accés FP (%)								
	1998-1999			1999-2000			2000-2001		
	[5-7)	[7-8)	>8	[5-7)	[7-8)	>8	[5-7)	[7-8)	>8
Turisme, UVic	75	25	0	50	50	0	50	50	0

Turisme a la Universitat de Vic

FITES, OBJECTIUS I PLANIFICACIÓ

Des del primer curs, 1998-1999, en el qual es va impartir la diplomatura, la direcció de la Facultat d'Empresa i Comunicació en va establir la missió: formar professionals i tècnics per a la gestió d'empreses i institucions turístiques.

Els objectius generals inclouen, a més d'objectius en relació amb el perfil de formació (formació integral per a la gestió d'empreses i institucions turístiques, formació generalista i instrumental), objectius metodològics (a través de la innovació metodològica i tecnològica aplicada a la formació turística, atenció tutorial, grups reduïts, etc.), posar a l'abast de l'alumnat relacions externes a través tant d'intercanvis internacionals com de les pràctiques en empreses i institucions del sector turístic, i altres objectius d'abast més social, com ara millorar la consideració social i professional de la formació turística.

El Comitè d'Avaluació Interna (CAI) fa constar a l'autoinforme, però, que la diversitat i polivalència professional dels estudis fan que els objectius siguin poc precisos, i que aquests s'han definit sobre la base de criteris interns i no segons criteris externs d'oferta i demanda dels estudis de Turisme, fet que es trasllada a una oferta formativa de caràcter marcadament empresarial i generalista de la titulació. Tanmateix, segons el parer del Comitè d'Avaluació Externa (CAE), la missió del centre queda ben definida i els diversos col·lectius afirmen que els objectius estan ben definits, són coneguts i acceptats, tot i que el personal d'administració i serveis es mostra partidari de tenir-ne més coneixement.

Pel que fa als procediments de revisió dels objectius, el professorat opina que caldria establir-los millor. D'altra banda, l'establiment d'indicadors de compliment dels objectius permetria mesurar els resultats obtinguts i facilitaria desenvolupar mecanismes de revisió adequats.

EL PROGRAMA DE FORMACIÓ

El pla d'estudis de la titulació és vigent des del 1999 i consta de 198 crèdits distribuïts en un sol cicle. El 78% dels crèdits són obligatoris (el 10% troncal i el 90% obligatoris), el 12% optatius i el 10% restant es deixa a la lliure configuració de l'estudiantat. No hi ha cap itinerari o especialització dins la titulació.

S'observa, per tant, un nivell d'obligatorietat alt, que correspon a l'aposta de la Universitat de Vic d'ampliar els crèdits obligatoris per tal d'intensificar la formació en idiomes, dret i legislació, organització i gestió d'empreses, comptabilitat i patrimoni cultural amb la finalitat d'assegurar una formació generalista de gestió d'empreses.

El CAE valora la distribució de les assignatures al llarg dels estudis com a equilibrada. Tanmateix, afegeix que en aquests estudis és molt important saber enllaçar la teoria i els instruments d'anàlisi i gestió amb l'administració d'empreses i activitat turístiques, cosa que implica un notable esforç d'adaptació i especialització del professorat. La situació pel que fa a aquest aspecte és satisfactòria, però millorable en algunes assignatures.

La discussió sobre la conveniència d'una orientació més tècnica o més humanística dels estudis sempre ha estat present. El CAI assenyala que hi ha una manca de formació humanística que s'explica per la limitació de ser un cicle curt i perquè la Universitat de Vic té un caràcter generalista, tot i que aquesta orientació es corregeix lleugerament, segons el CAE, a través d'una oferta relativament àmplia i diversificada d'optatives.

Taula 13. Programa de formació

Turisme, UVic	
Publicació al BOE	15 d'octubre de 1999
Anys de durada	3
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	154
<i>Teoria</i>	96
<i>Pràctica</i>	58
Crèdits optatius (b)	24
Crèdits de lliure elecció	20
<i>Total</i>	198
<hr/>	
Grau mínim de practicitat	37,66%
Assignatures optatives ofertes	8
Assignatures optatives pròpies (a)	11
Percentatge d'optatives al pla d'estudis	12,9%
Relació d'optativitat (a/b)	2
<hr/>	
Projecte final de carrera / Pràcticum	Sí
Pràctiques en empreses	Sí

Atenent al nombre reduït d'alumnat, el grau d'optativitat es pot considerar elevat, per la qual cosa el CAE recomana estudiar la possibilitat de compartir determinades assignatures amb alguna altra titulació. Ambdós comitès coincideixen a destacar el Projecte turístic, que és una assignatura optativa, com una interessant eina de recerca i gestió per part de l'alumnat. En aquest projecte, cal desenvolupar projectes de creació d'empreses turístiques o desenvolupament d'activitats turístiques, i exposar i defensar el treball acadèmic públicament davant d'un tribunal.

Pel que fa a la dimensió pràctica dels estudis, gairebé el 40% dels crèdits de la titulació són crèdits pràctics. El pràcticum es realitza l'últim curs, cosa que, segons el CAE, retarda excessivament el contacte amb el sector. La facultat ofereix places en diferents tipus d'empreses i activitats turístiques, tot i que caldria millorar-ne diferents aspectes organitzatius, com la tutela i un coneixement superior dels àmbits professionals per part de les persones responsables de l'avaluació del pràcticum.

Tots els col·lectius implicats en la titulació creuen que el nivell d'idiomes és millorable; en aquest sentit, ambdós comitès coincideixen que, tenint en compte que és un cicle curt, cal augmentar el nivell exigít sobre la base d'un esforç més gran per part dels alumnes fonamentat en una més gran utilització de l'aula d'autoaprenentatge.

La *Guia de l'estudiant* s'ofereix en paper i també en publicació electrònica a la web de la universitat. Els programes fan constar els objectius, el programa i la bibliografia, però la majoria no inclouen la metodologia docent, aspecte que ja s'està millorant com a conseqüència de l'adaptació de la metodologia segons els criteris fixats pel crèdit europeu.

DESENVOLUPAMENT DE L'ENSENYAMENT

La diplomatura ha introduït a primer curs (2002-2003) la metodologia pròpia del sistema de reconeixement de crèdits europeus. Aquest procés ha fet que totes les assignatures disposin d'un programa molt detallat que inclou, a més dels continguts bàsics (objectius, continguts, metodologies, sistemes d'avaluació, etc.) un annex amb el pla de treball del curs sencer, detallat sessió per sessió. L'alumnat ho reconeix com una experiència d'èxit i té el suport de les noves tecnologies avançades, les quals possibiliten que cada alumne pugui treballar, sempre que ho desitgi, amb l'ordinador connectat a la xarxa sense cable.

Aquest canvi metodològic ha fet que en el curs 2002-2003 les classes magistrals a primer curs hagin perdut pes. Tanmateix, en els altres cursos, la metodologia és diversificada: la classe magistral és emprada pel 83% del professorat, les activitats en grup pel 70%, els treballs escrits pel 50% i la resolució de problemes pel 40%.

El CAE destaca especialment la utilització dels recursos informàtics com a suport a la docència de totes les assignatures de la titulació, així com l'ús de programari propi del sector turístic. Pel que fa als mitjans de suport a la docència, la majoria d'assignatures incorporen dossiers i exercicis, així com bibliografia i llibres de text recomanats pel professorat. El CAI creu que es podria aprofitar més el laboratori d'idiomes, sobretot tenint en compte el pes específic de les llengües estrangeres en la titulació.

Els mecanismes de coordinació i revisió dels objectius i els continguts són els adequats a les característiques del centre, en opinió del Comitè d'Avaluació Interna. Cal remarcar l'alta valoració que mereix a tots els col·lectius la Coordinació de la titulació, tant pel que fa a la importància de la seva funció com a la qualitat amb què es duu a terme.

El període de docència és el mateix que per a la resta de titulacions de la facultat, tot i que s'intenta que els exàmens de juny finalitzin com més aviat millor per tal de facilitar a l'estudiantat la realització de pràctiques, estades a l'estranger, etc. L'horari de les classes és al matí, de 8.30 a 14 h, i tant el professorat com l'estudiantat coincideixen a dir que la distribució és adequada.

Taula 14. Distribució de l'alumnat. Curs 2000-2001

	Turisme, UVic
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r curs</i>	
Teoria	24
Pràctica	24
<i>Mitjana d'alumnat per grup de nou ingrés de 1r curs</i>	
Teoria	19
Pràctica	19
<i>Mitjana d'alumnat per grup de 1r cicle</i>	
Teoria	27
Pràctica	26
Total d'alumnat	95
Alumnat equivalent a temps complet	84,11

La relació entre el nombre de grups i el nombre de professors i professores es considera adient, i el reduït nombre d'alumnat per classe permet aplicar un model pedagògic de caràcter participatiu, tot i que en el cas dels idiomes es considera necessari desdoblar els grups. Cal assenyalar que tot i que la Facultat d'Empresa i Comunicació ofereix altres titulacions afins, els grups de classe estan formats únicament per estudiants de Turisme.

La facultat ofereix dos tipus de tutories: les d'assignatura i les personals. Les d'assignatura funcionen bé, però sovint es concentren en èpoques d'examen, cosa que probablement canviarà amb els

sistema d'avaluacions continuades que comporta el sistema de crèdits europeu. Les tutories personals, per la seva banda, s'ofereixen de moment només a primer curs, i orienten l'estudiant des d'una perspectiva integral. Caldria fer l'esforç d'estendre aquesta figura a tot l'estudiantat i fer un reconeixement d'aquesta funció al professorat que l'assumeix. D'altra banda, la universitat disposa del Servei d'Atenció Psicopedagògica, l'existència del qual és valorada molt positivament per l'alumnat. El CAE destaca l'elevat grau d'identificació de l'estudiantat amb la titulació i la positiva opinió que expressen sobre el grau de receptivitat del professorat. Segons el parer d'aquest

comitè, l'atenció personalitzada és un punt fort diferencial dels estudis de Turisme a la Universitat de Vic, i ho pot ser encara més en el futur.

Pel que fa al rendiment acadèmic, és valorat com a satisfactori per ambdós comitès; com es pot observar a la taula 7, el rendiment de la titulació és proper al 100%. La introducció del sistema de crèdits europeu està obligant l'alumnat de primer curs a fer un esforç regular i superior al llarg de tot l'any; caldrà seguir atentament si això té incidència en les taxes d'èxit i el rendiment acadèmic. D'altra banda, la durada mitjana és la prevista al pla d'estudis (tres anys) i la mitjana de qualificació se situa entre l'aprovat i el notable.

Taula 15. Resultats acadèmics. Curs 2001-2002

	Turisme, UVic
<i>Taxa d'èxit a 1r curs</i>	
1a convocatòria	76,1%
2a convocatòria	54,1%
<i>Taxa d'èxit a 1r cicle</i>	
1a convocatòria	88,2%
2a convocatòria	69,9%
<i>Rendiment acadèmic</i>	
1r curs	82,9%
1r cicle	91,6%
Mitjana d'alumnat titulat (1998-2001)	20*
Taxa de graduació (en tant per u)	1,57*

* Respecte a aquestes dades, cal tenir en compte que pot ser que no siguin significatives, ja que s'ha produït un canvi de pla d'estudis amb les corresponents convalidacions.

El mètode d'avaluació més emprat és la prova escrita a l'aula (73%), però hi ha una tendència a complementar-la amb treballs escrits (50%), tests (47%), exercicis i problemes (47%) i fins i tot l'assistència (47%). Organitzativament, el CAE valora positivament les avaluacions i la informació que en rep l'estudiantat i el professorat.

La facultat ha elaborat un directori d'exalumnes que ha permès la realització d'enquestes a les tres promocions de Turisme amb l'objectiu de conèixer-ne l'ocupació laboral. Les dades d'aquest estudi i les d'un altre realitzat amb motiu de l'avaluació interna mostren que la majoria dels graduats i graduades treballen en el sector turístic i ocupen càrrecs intermedis. El fet que la formació que adquireix l'estudiantat sigui generalista i

empresarial facilita la incorporació dels titulats i titulades al mercat de treball en altres sectors no turístics, fet que el CAI valora molt positivament. L'impacte a escala comarcal, que ha coincidit amb un petit boom turístic a l'interior de Catalunya, fa que molts exalumnes participin en la creació de consorcis comarcals i municipals de turisme.

PROFESSORAT

El professorat de la diplomatura està integrat per professors de la Facultat d'Empresa i Comunicació que tenen docència compartida amb altres titulacions, així com per professorat contractat per impartir les matèries específiques de Turisme.

L'evolució a la baixa de la matrícula obliga a l'ampliació del nombre de titulacions i a reestructurar i reduir la plantilla. De fet, bona part del professorat ho és també d'altres titulacions de la facultat.

Així doncs, es tracta d'una plantilla de professorat que queda caracteritzada pel poc pes relatiu dels doctors i doctores i de les persones amb dedicació exclusiva, perfil que s'accentua en les matèries més específiques de la titulació. Tanmateix, el CAE assenyala que tenint en compte l'especificitat dels estudis de Turisme, caldria considerar altres tipologies de formació com ara màsters, postgraus i cursos d'extensió.

Els dos comitès destaquen de manera especial la motivació del professorat i la capacitat d'iniciativa, que han permès la implantació eficient del crèdit europeu a totes les assignatures de primer curs, així com les seves conseqüències en el sistema docent i avaluador. L'alumnat valora molt positivament la preparació, dedicació i receptivitat del professorat, i, per la seva banda, el professorat es mostra molt satisfet de la relació que manté amb l'alumnat.

El CAE assenyala que cal millorar l'intercanvi d'informació i de coordinació de programes entre el professorat, reconeixent el càrrec del coordinador/a i explicitant en els contractes les obligacions del professorat de participar en iniciatives de coordinació. Així mateix, cal vetllar perquè enllacin la teoria amb la gestió d'activitats i empreses turístiques.

Taula 16. Dedicació docent del professorat. Pla de 1993. Curs 2000-2001

	Turisme, UVic
Professorat ordinari	-
Catedràtics/ques d'universitat	-
Titulars d'universitat	-
Catedràtics/ques d'escola universitària	-
Titulars d'escola universitària	1
Professorat agregat	21
Altres (ajudant)	1

INSTAL·LACIONS

El fet que l'escola s'ubiqui dins el campus de la Universitat de Vic permet disposar de serveis comuns amb altres titulacions, d'entre els quals sobresurt l'aula d'autoaprenentatge d'idiomes, el servei d'audiovisuals i la biblioteca.

L'aulari de la diplomatura està en molt bones condicions i és adequat, tot i que el mobiliari, en no ser adaptable, no facilita els treballs en grups. Pensant, però, en les necessitats que generarà la implantació del sistema de crèdits europeus, seria bo disposar d'aules més petites per fer-les servir com a sales d'estudi i per a treball de grup.

La biblioteca ha incrementat la superfície útil i el nombre de punts de lectura, i l'horari de servei és molt ben valorat; ara bé, caldria que incrementés els fons específics de Turisme, especialment en publicacions periòdiques, i fins i tot en documents de distribució gratuïta com ara publicacions promocionals, memòries, informació de patronats de turisme, etc.

Respecte als equipaments, cal remarcar l'existència de connexió sense cable a Internet, la qual cosa permet que l'estudiantat i el professorat utilitzin a totes les aules i passadissos els seus ordinadors personals. Així mateix, el CAE assenyala com a punt fort la incitativa de facilitar a l'estudiantat l'adquisició del seu propi ordinador portàtil i la seva inclusió en les noves metodologies de treball a les diferents assignatures. A més, cal dir que el manteniment del programari de l'ordinador personal és a càrrec de la mateixa diplomatura.

RELACIONS EXTERNES

La relació de l'escola amb el sector turístic és bona, i es concreta tant a través de convenis de pràctiques o de col·laboració com a través de l'organització de conferències, convocatòries de premis, visites a empreses, jornades i formació de postgrau, entre d'altres. El CAE recomana, però, ampliar els convenis amb empreses i institucions, especialment d'altres països.

En total, deu estudiants han fet intercanvis aquests tres darrers anys i cap estudiant estranger ha vingut a la universitat. Hi ha una associació d'exalumnes que ambdós comitès coincideixen a afirmar que caldria impulsar, ja que no és gaire activa. Pel que fa al professorat, tot i la manca de relacions permanents amb altres universitats estrangeres, hi ha hagut algun intercanvi i s'ha participat en la Xarxa ORTUDES i en el Projecte Leonardo da Vinci.